

Propunerile membrilor CNPDC la Planul activității Consiliului pentru semestrul II 2024

Notă: În anul 2024 pe lângă CNPDC a fost instituit grupul de lucru ad-hoc. În ședința consultativă din 24 iunie 2024, au fost examinate toate subiectele înaintate de membrii Consiliului. Ținând cont de faptul că majoritatea subiectelor se regăsesc în Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022 – 2026, membrii Grupului au agreeat examinarea primară a subiectelor în cadrul grupurilor tematice de lucru, create, conform Deciziei nr.1/2023 a Consiliului, pe baza obiectivelor generale ale Programului menționat.

În cazul în care se vor atesta divergențe care nu pot fi depășite la nivel interministerial tehnic, se va propune pe agenda CNPDC cu prezentarea opțiunilor de soluții.

Nr.	Autorul propunerii/Subiect/tematica	Autoritatea responsabilă
1.	<u>Ministerul Educației și Cercetării</u> Revizuirea ordinului comun (MMPS, MEC, MS) nr.96/1006/1158 din 25 noiembrie 2022 Cu privire la aprobarea Fișei de observare a bunăstării copilului, Fișei de evaluare a bunăstării copilului și a Fișei de planificare a acțiunilor pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, în scopul implementării, la nivel sectorial, a Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, aprobată prin HG nr.143/2018	<u>Ministerul Educației și Cercetării</u> Prin Ordinul MEC nr. 1352/2023 au fost aprobate Reperetele metodologice de completare a Fișei de observare a bunăstării copilului, Fișei de evaluare a bunăstării copilului și a Fișei de planificare a acțiunilor pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, precum și modelul Raportului instituției și a organului local de specialitate în domeniul învățământului cu privire la cazurile de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.
2.	<u>Confederația națională a sindicatelor din MD</u> Prevenirea și eliminarea celor mai grave forme ale muncii copilului	<u>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Inspectoratul de Stat al Muncii</u> Prin Legea 46/2024 pentru modificarea unor acte normative (Codul Muncii și Codul Contravențional) a fost instituită noțiunea de muncă ușoară - activități care, prin natura și condițiile specifice, nu afectează securitatea, sănătatea, dezvoltarea sau educația tinerilor cu vârsta cuprinsă între 15 și 16 ani.

		Mai mult, prin Legea 46/2024 a fost modificat articolul 551 din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 prin includerea de sancțiuni mai dure în special pentru utilizarea muncii nedeclarate a minorului în zona de activitate economică, precum și aplicarea regulii în cazul pluralității de victime prin sancționare separată/amplificată. În plus, Guvernul își propune într-un termen scurt să reglementeze condițiile specifice exercitării muncii ușoare, în vederea punerii în aplicare a prevederilor art. 46(3) din Codul muncii. Totodată, conform Planului național de acțiune pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024 – 2027, Guvernul Republicii Moldova intenționează să transpună integral Directiva Consiliului 94/33/CE din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă.
3.	<u>Confederația națională a sindicatelor din MD</u> Implementarea Legii cu privire la serviciile alternative de îngrijire a copiilor nr. 367/2022	<i>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</i> Acțiunea nr. 49, care prevede elaborarea și implementarea programului de subvenționare a dezvoltării serviciilor de îngrijire a copiilor până la vârsta de 3 ani (creșe sociale), avea termenul de realizare stabilit pentru anul 2024. În procesul realizării acestei acțiuni, au fost aprobate acte normative importante, printre care HG nr. 572/2023 privind aprobarea Regulamentelor cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. De asemenea, MMPS implementează Programul Național privind serviciile de îngrijire a copiilor cu vârsta până la 3 ani pe anii 2023-2026, care include măsuri specifice pentru susținerea creșelor sociale și altor forme de îngrijire alternativă. Programul național privind serviciile de îngrijire a copiilor cu vârsta până la 3 ani vine să răspundă la necesitățile părinților cu copii mici, care doresc să se

reintegreze în câmpul muncii, prin crearea și dezvoltarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. Documentul prevede măsuri de sporire a numărului instituțiilor de educație timpurie de tip privat, dezvoltate la nivel național, al serviciilor de îngrijire a copiilor de tip familial, al îngrijitorilor calificați înregistrați oficial pentru a presta servicii individualizate de îngrijire și al angajatorilor care creează servicii alternative de îngrijire a copiilor la locul de muncă. Cu toate acestea, implementarea completă a programului nu a fost finalizată în termenul stabilit, deoarece din cauza constrângerilor financiare s-a decis doar deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru plățile efectuate, în folosul salariatului, în scopul compensării costurilor pentru servicii alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta până la 3 ani în mărime ce nu depășește valoarea de 2500 de lei lunar pentru fiecare copil al salariatului. Limita maximă de deducere constituie 5% din fondul de retribuire a muncii determinate pentru anul în curs. Reiterăm că această acțiune este în continuare în derulare, cu activități de dezvoltare și extindere a serviciilor de îngrijire a copiilor. Este de așteptat ca, pe măsură ce programul se implementează și sunt create structuri adecvate, subvenționarea și extinderea acestor servicii să fie realizată treptat, pentru a răspunde cerințelor sociale și nevoilor familiilor.

Acțiunea 56 din Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022 – 2026: Elaborarea unui plan de acțiuni pentru diversificarea serviciilor alternative de tip familial pentru copiii separați sau expuși riscului de separare de familiile lor.

Cu suportul CTWWC, pe parcursul anului 2024, au fost elaborate 4 planuri de informare privind APP specializat pentru raioanele - Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Strășeni (din cadrul ATAS Centru) - care fac parte din programul pilot privind implementarea Serviciului de asistență parentală

		profesionistă specializat pentru anumite categorii de copii, în special pentru copiii cu dizabilități severe. Planurile prevăd ședințe de prezentare și promovare a modelului de APP Specializat și acțiuni de diseminare a materialelor promoționale. În această ordine de idei, au fost organizate și desfășurate 47 ședințe de informare, cu participarea a 362 de persoane; dintre care: 47 asistenți sociali comunitari, 9 specialiști din cadrul SAPP, 22 specialiști din cadrul STAS/ATAS - specialiști în protecția drepturilor copilului și manageri, 278 actori sociali comunitari (domeniul social, educațional, medical, ordine publică), 4 pastori din cadrul confesiunilor religioase comunitare și 2 preoți creștini ortodocși. Au fost elaborate și diseminate o serie de instrumente de comunicare recomandate de publicul - țintă interesat în promovarea APP: 1870 de postere și 7920 de flaiere informative (atât în limba română, cât și în limba rusă) în baza conceptului vizual ales, trei istorii de succes video cu trei asistenți parentali profesioniști. Acțiunile de informare și sensibilizare organizate de CCF Moldova, în parteneriat cu APL și ATAS Centru au prezentat modelul demonstrativ asigurând astfel un cadru consecvent de implicare și un angajament pozitiv al actorilor la nivel comunitar/regional.
4.	<u>Ministerul Afacerilor Interne</u> Provocări și realizări la implementarea mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, aprobat prin HG 270/2014	<u>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</u> Acțiunea 8 din Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022 – 2026 Un pas semnificativ în cadrul Programului a fost adoptarea HG nr. 541/2024, care modifică HG nr. 270/2014 referitor la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului de persoane. Obiectivul principal al acestor modificări este eficientizarea colaborării între instituțiile implicate în protecția copilului,

pentru a răspunde mai rapid și mai eficient nevoilor copiilor aflați în risc sau deja victime ale diferitelor forme de abuz, inclusiv copii expuși riscului de a comite infracțiuni și cei în conflict cu legea.

Modificările vin să îmbunătățească mecanismul, prin:

- Reglementarea procedurilor, etapelor, actorilor responsabili, inclusiv a lucrătorilor Biroului de probațiune pentru referirea și înregistrarea cazurilor unei noi categorii de copii: copiii expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea;

- Reglementarea procedurilor de evaluare, documentare, evidență a copilului în privința căruia s-a dispus supravegherea specializată, plasamentul în servicii sociale specializate, plasamentul în servicii cu specializare înaltă;

- Reglementarea procedurilor de monitorizare și raportare;

- Crearea Consiliului consultativ pentru protecția copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea, pe lângă MMPS.

Aceste modificări sunt concepute pentru a răspunde lacunelor identificate în sistemul de intervenție, având în vedere nevoile specifice ale copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni, precum și ale celor care se află în conflict cu legea.

Prin implementarea unor măsuri și strategii adaptate, se urmărește îmbunătățirea abordării acestor situații, asigurându-se o intervenție mai eficientă și o coordonare mai bună între instituțiile implicate. Astfel, vor fi dezvoltate mecanisme mai clare de sprijin și prevenție, care vor contribui la reducerea riscurilor și la sprijinirea reintegrării sociale a acestor copii.

De asemenea, se pune accent deosebit pe formarea continuă a specialiștilor implicați în gestionarea acestor cazuri, asigurându-se că aceștia dispun de instrumentele necesare pentru a identifica și aborda eficient nevoile individuale ale fiecărui copil.

		Informație suplimentară a se vedea la pct. 6.
5.	<u>Ministerul Afacerilor Interne</u> Mecanismele de intervenție și asistență a copiilor în cazurile de delicvență juvenilă	<i>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației și Cercetării, Procuratura Generală</i> Acțiunea 41 din Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022 – 2026 În cadrul Programului, una dintre priorități este dezvoltarea și implementarea serviciilor de asistență psihosocială destinate copiilor aflați în diverse situații de vulnerabilitate, inclusiv victime, martori sau agresori în acte de violență, copii în conflict cu legea și copii cu comportament deviant. Aceste acțiuni sunt în proces de realizare până în 2026, dar în anul 2024, cu suportul UNICEF, au fost realizate următoarele: ● De către CNPAC în parteneriat cu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului a fost prestat Serviciul de asistență și reabilitare psihosocială a copiilor victime ale violenței în mun. Chișinău. Pe parcursul anului de acest Serviciu au beneficiat 201 de copii (109 fete și 92 băieți), victime ale abuzului psihologic, fizic, sexual, exploatare. ● CI “La Strada”, a asistat 62 de copii victime a violenței online, care au beneficiat de asistență juridică, iar 91 de copii au beneficiat de asistență psihologică. ● În scopul prevenirii violenței școlare, prin sprijinul acordat victimelor și agresorilor, precum și identificarea cazurilor de abuz în instituțiile de învățământ, organele locale de specialitate în domeniul învățământului au desfășurat următoarele acțiuni: i). Vizite de monitorizare în instituțiile de învățământ privind executarea Ordinului Ministerului Educației nr. 858 din 23 august 2013 cu privire la Metodologia de aplicare a Procedurii de organizare instituțională și de

intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului;

ii). Asistență psihologică în scopul susținerii victimelor la nivel de instituție; Cu fiecare victimă s-a lucrat în baza unui Plan de intervenție pentru a dezvolta abilități de viață și reziliență. Cu fiecare agresor s-a lucrat în baza unui plan de intervenție unde, ca scop, a fost dezvoltarea comportamentelor pozitive la elevi;

iii). Consiliere individuală și de grup în scopul susținerii agresorilor în scopul facilitării incluziunii sociale și școlare. Instalarea cutiei Boxa încrederii.

Acțiunea 55: *Elaborarea Ghidurilor metodologice și a Instrucțiunilor cu privire la serviciile de îngrijire suplimentare necesare funcționării Serviciului de asistență parentală profesionistă și Casei de copii de tip familial în funcție de tipul de plasament și tipul de beneficiari (copii din grupa de vârstă 0 -3 ani, copii cu dizabilități, copii cu comportament deviant, copii cu necesități emoționale complexe, grupuri de frați)*

În 2024 a fost lansată pilotarea plasamentului pentru copii cu necesități emoționale complexe în cadrul serviciului APP. 15 formatori au fost formați în metode de lucru cu acest grup de copii, care oferă instruire întregului personal implicat în prestarea serviciului la nivel național (specialiști, asistenți parentali profesioniști). Ghidul elaborat pentru formatori este tradus în limba română și poate fi integrat în programul de instruire național pentru APP. Pilotarea plasamentului specializat pentru copii cu necesități emoționale complexe este desfășurată în ATAS Centru Est, în particular STAS Orhei. 9 plasamente au fost realizate în total până la finele anului 2024, în special din Centrul de plasament “Generația Pro”, care are în plasament copii cu necesități emoționale complexe. Rezultatele 34 pilotării urmează să fie prezentate MMPS pentru a informa revizuirea metodologiei serviciului, la necesitate inclusiv a cadrului normativ.

6.	<u>Procuratura Generală</u> Implementarea Mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, aprobat prin HG 270 din 08.04.2014; Rolul specialiștilor în protecția copilului	Menționăm faptul că Ministerul Muncii și Protecției Sociale a operat în acest sens și unele modificări în anul 2024 în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, care reglementează: - mecanismul de coordonare la nivel central a politicilor și practicilor de lucru care vizează copiii expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea prin crearea pe lângă MMPS a Consiliului consultativ pentru protecția copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea; - mecanismul de intervenție la nivel teritorial și local pentru asistența acestora; - procedurile, etapele, actorii responsabili pentru referirea și înregistrarea cazurilor copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea; - procesul de evaluare și procedura de stabilire, prelungire, schimbare sau anulare a măsurilor destinate protecției copiilor vizați; - procedurile de evaluare, documentare, evidență a copilului în privința căruia s-a dispus supravegherea specializată, plasamentul în servicii sociale specializate și cu specializare înaltă și Serviciile de asistență și suport aplicate în cadrul acestor măsuri; - procedura de monitorizare și raportare; - procedurile de intervenție a lucrătorilor Biroului de probațiune teritorial în cazurile copilului expus riscului de a comite infracțiuni, copilului în conflict cu legea.
7.	<u>UNICEF Moldova</u> Dezinstituționalizarea copiilor	Procesul de dezinstituționalizare a copiilor din serviciile de plasament de tip rezidențial este un pas important pentru protecția și binele copiilor din Republica Moldova. În cadrul Programului național pentru protecția

copilului pe anii 2022-2026, unul dintre obiectivele specifice este lichidarea și reorganizarea instituțiilor de îngrijire a copiilor de tip rezidențial, precum școlile-internat, casele de copii sau școlile speciale, cu scopul de a reintegra acești copii în familie sau de a-i transfera în servicii de îngrijire alternativă de tip familial.

În anul 2024, au fost desfășurate mai multe activități în vederea atingerii obiectivului de dezinstituționalizare a copiilor din serviciile de plasament de tip rezidențial. Aceste procese au avut rolul de a pune bazele unei tranziții corecte și eficiente, într-un mod care să asigure integrarea copiilor în medii familiale adecvate. Printre principalele acțiuni întreprinse în anul 2024 se numără:

1. **Evaluarea instituțiilor rezidențiale** pentru copii: MMPS, împreună cu partenerii de dezvoltare și organizațiile non-guvernamentale, a început procesul de evaluare a tuturor instituțiilor rezidențiale pentru copii (școli-internat, case de copii, școli speciale etc.). Această evaluare a avut ca scop identificarea nevoilor specifice ale fiecărei instituții și elaborarea unor planuri de reorganizare sau lichidare, conform criteriilor stabilite.

2. **Instituirea moratoriului privind plasamentul copiilor** în instituții rezidențiale. (moratoriului privind plasamentul copiilor de orice vârstă, dar în special a copiilor până la 3 ani, în instituțiile rezidențiale care intră în proces de reorganizare/lichidare, se află în curs de realizare). Un alt pas important în atingerea acestui obiectiv a fost convocarea în ședința din 3 decembrie 2024 a grupurilor tematice de lucru create prin Ordinul MMPS nr. 135 din 20.09.2024 conform obiectivelor Programului național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2022-2026, în cadrul căreia au fost discutate mai multe subiecte care derivă din acțiunile stabilite spre realizare în Program și în special, au fost prezentate progresele înregistrate la Obiectivul Specific nr. 3.4 cu privire la dezinstituționalizarea copiilor din instituțiile rezidențiale din Republica Moldova prin prezentarea

		Sintezei datelor privind procesul de dezinstituționalizare a copiilor din Republica Moldova; Discuții în grup cu privire la planurile regionale pentru dezinstituționalizarea copiilor (repartizarea participanților în 4 grupuri) și prezentarea concluziilor discuțiilor în grup cu privire la Planurile regionale pentru dezinstituționalizarea copiilor, care conțin recomandări pentru autoritățile din domeniul sănătății, educație, administrației publice locale în procesul de dezinstituționalizare, cât și suportul societății civile în cadrul acestui proces complex demarat de MMPS. 3. Pregătirea pentru reintegrarea copiilor în familie sau transferul în servicii de îngrijire alternativă. În paralel cu pașii anteriori, au fost puse bazele procesului de reintegrare a copiilor în familiile lor biologice sau, în cazuri în care acest lucru nu este posibil, transferul lor către servicii de îngrijire alternativă de tip familial (familie extinsă, plasament familial). Aceste acțiuni au implicat o colaborare strânsă cu autoritățile locale și cu organizațiile care oferă servicii de protecție și sprijin. În prima jumătate a anului 2024, CTWWC în parteneriat cu CCF Moldova, Keystone și Parteneriate pentru Fiecare Copil au oferit suport și consiliere pentru 85 de îngrijitori în procesul de reunificare a copilului cu familia. 4. Elaborarea planurilor de reorganizare pentru instituțiile rezidențiale. Concomitent cu evaluarea instituțiilor, au fost elaborate planuri detaliate de reorganizare a acestora, în funcție de particularitățile fiecărei unități, precum și estimarea necesarului de servicii sociale de îngrijire alternativă de tip familial, necesare pentru a sprijini integrarea copiilor într-un mediu mai apropiat de familie.
8.	<i>UNICEF Moldova</i> Accesul copiilor refugiați la servicii	<i>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății</i>

		La finele anului 2024, a fost modificată Legea nr. 140/2013 prin Legea nr. 297/2024 care a adus elemente noi în ceea ce privește protecția copiilor aflați în situație de risc, prin completarea listei situațiilor de risc. (Acțiunea 11 din Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2022-2026). Una dintre cele mai semnificative modificări vizează introducerea unei noi categorii de copii în situație de risc, și anume: <i>copiii străini sau apatrizi care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru ei prin lege sau au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic.</i> Conform art. 8 al Legii sus-menționate, această categorie beneficiază de o protecție specială, având în vedere riscurile specifice, care includ absența unui reprezentant legal sau responsabil legal, instabilitatea statutului lor juridic și dificultățile de integrare în societatea gazdă. Astfel, noile reglementări sunt menite să asigure măsuri de protecție mai eficiente pentru acești copii, având în vedere circumstanțele lor particulare. Modificarea Legii nr. 140/2013, prin introducerea noii categorii de copii migranți sau apatrizi neînsoțiți, este direct legată de contextul geopolitic actual, marcat de conflictul din Ucraina. Având în vedere că Republica Moldova este o țară vecină Ucrainei, numeroși copii migranți neînsoțiți au ajuns pe teritoriul țării, iar acest flux de refugiați a impus necesitatea unei abordări legale adecvate pentru protejarea acestora. În acest context, modificarea Legii devine esențială pentru a răspunde noilor provocări și pentru a asigura un cadru legal corespunzător pentru protecția acestor copii pe teritoriul Republicii Moldova.
9.	<u>UNICEF Moldova</u> Mecanisme de cooperare intersectorială pentru a preveni și a răspunde la violența împotriva copiilor	<i>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</i> În anul 2024, progresele înregistrate în cadrul Obiectivului general 2, care vizează asigurarea toleranței zero față de orice formă de violență

		împotriva copiilor astfel încât ponderea copiilor care au fost supuși oricărei forme de violență să scadă în 2026, iar ponderea populației care consideră că orice act de violență asupra copilului trebuie raportat autorităților pentru a interveni să crească în 2026, au fost considerabile, chiar și în contextul termenului final de realizare al acțiunilor din program, prevăzut pentru anul 2026. Diverse măsuri au fost implementate cu succes, iar unele dintre ele au deja un impact pozitiv asupra comunității. De exemplu, campaniile de informare și sensibilizare a populației și autorităților, care au caracter continuu, au contribuit la o creștere semnificativă a conștientizării și a implicării în protejarea copiilor. În paralel, s-au făcut progrese în ceea ce privește întărirea mecanismelor de prevenire și intervenție în cazurile de abuz, iar colaborarea interinstituțională a fost consolidată, având rezultate vizibile în reducerea violenței împotriva copiilor. <i>A se vedea informații detaliate la pct. 4 și 6.</i>
10.	<u>UNICEF Moldova</u> Sărăcia copiilor (rata sărăciei copiilor în 2023 a crescut la: 30,2% - total , 14,4% - urban și 44,6% - rural)	<i>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</i> Acțiunea 28 din Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2022-2026: <i>Elaborarea și aprobarea mecanismului de repartizare echitabilă a resurselor financiare alocate autorităților administrației publice locale pentru protecția copilului, pe baza numărului de copii cu reședința obișnuită, avea termenul de realizare stabilit pentru anul 2024. Cu toate acestea, acțiunea respectivă nu a fost finalizată, din cauza reformării sistemului de asistență socială, care a determinat o restructurare a modului în care resursele sunt distribuite și gestionate.</i> Acțiunea 31: <i>modificarea Hotărârii Guvernului nr. 800/2018 pentru aprobarea pachetului minim de servicii sociale și modificarea</i>

		<i>Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului material, a fost realizată parțial în anul 2024.</i> Modificările propuse aveau ca scop extinderea pachetului minim de servicii sociale prin introducerea serviciului de asistență parentală profesionistă și a casei de copii de tip familial, precum și finanțarea acestui pachet de la bugetul de stat, prin transferuri cu destinație specială. Deși au fost înregistrate progrese semnificative în dezvoltarea și aprobarea reglementărilor necesare, implementarea completă a modificărilor nu a fost finalizată din cauza reformelor în curs de derulare. Astfel, prin Legea nr. 256/2023, au fost operate modificări în Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale, printre care se numără eliminarea noțiunii de „pachet minim de servicii sociale” și introducerea unei noțiuni noi „servicii sociale de bază definit ca un set de servicii sociale stabilite de către Guvern”. În continuare, urmează ca lista serviciilor sociale de bază finanțate de la bugetul de stat să fie aprobată prin Hotărâre de Guvern, iar Ministerul, în procesul de elaborare a proiectului, va veni cu recomandări în acest sens.
11.	<u>UNICEF Moldova</u> Coordonarea intersectorială pentru o incluziune adecvată și semnificativă a copiilor cu dizabilități pe tot parcursul ciclului lor de viață	<i>Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale</i> Acțiunea 50 din Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2022-2026: Diversificarea și îmbunătățirea programelor de sprijin primar din cadrul serviciului social de sprijin familial pentru familiile cu copii și consolidarea capacităților specialiștilor în implementarea acestora A.O “Prietenă mea”, cu suportul financiar UNICEF a dezvoltat programe pentru îngrijitorii copiilor cu dizabilități. În cadrul acestor activități: - 825 de părinți și îngrijitori ai copiilor cu dizabilități au fost consultați despre crearea unei platforme de suport pentru părinți;

- 100 de părinți și îngrijitori ai copiilor cu dizabilități au participat la sesiuni de informare;
- 242 femei și bărbați informați pentru a sprijini nevoile specifice ale copiilor lor;
- 57 de profesioniști au primit instruire pe teme de parenting și violență bazată pe gen, îmbunătățindu-și cunoștințele și abilitățile pentru a oferi sprijin și a implementa strategii pentru prevenirea violenței.
- 1.000.432 de persoane au fost atinse cu mesaje cheie privind dizabilitatea, parentingul și comportamentele sănătoase prin intermediul mass-media și platformelor de socializare;
- 35 de cadre de suport școlar au fost instruite ca formatori pentru a informa și asista părinții și îngrijitorii copiilor cu dizabilități din Moldova. La 27 noiembrie 2024, a fost lansată oficial platforma abilitare.md. Aceasta este prima platformă pentru părinții cu copii cu dizabilități din Republica Moldova, care va sprijini părinții în diferite etape de acceptare a dizabilității. Platforma abilitare.md oferă materiale de suport specializate și constituie o sursă de informare credibilă atât a părinților și îngrijitorilor copiilor cu dizabilități, cât și a specialiștilor care lucrează cu această categorie de persoane.

Acțiunea 55: *Elaborarea Ghidurilor metodologice și a Instrucțiunilor cu privire la serviciile de îngrijire suplimentare necesare funcționării Serviciului de asistență parentală profesionistă și Casei de copii de tip familial în funcție de tipul de plasament și tipul de beneficiari (copii din grupa de vârstă 0 -3 ani, copii cu dizabilități, copii cu comportament deviant, copii cu necesități emoționale complexe, grupuri de frați)*

În 2024 a fost lansată pilotarea plasamentului pentru copii cu necesități emoționale complexe în cadrul serviciului APP. 15 formatori au fost formați în metode de lucru cu acest grup de copii, care oferă instruire

întregului personal implicat în prestarea serviciului la nivel național (specialiști, asistenți parentali profesioniști). Ghidul elaborat pentru formatori este tradus în limba română și poate fi integrat în programul de instruire național pentru APP. Pilotarea plasamentului specializat pentru copii cu necesități emoționale complexe este desfășurată în ATAS Centru Est, în particular STAS Orhei. 9 plasamente au fost realizate în total până la finele anului 2024, în special din Centrul de plasament “Generația Pro”, care are în plasament copii cu necesități emoționale complexe. Rezultatele pilotării urmează să fie prezentate MMPS pentru a informa revizuirea metodologiei serviciului, la necesitate inclusiv a cadrului normativ.

Acțiunea 57: *Elaborarea unui pachet de sprijin financiar suplimentar pentru Serviciul de asistență parentală profesionistă și Casa de copii de tip familial (care au în îngrijire copii cu vârste de până la 3 ani, copii cu dizabilități, copii cu comportament deviant, copii cu necesități emoționale complexe, grupuri de frați), inclusiv a metodologiei de calcul al costurilor de referință pentru aceste servicii în funcție de complexitatea îngrijirii, pe tipuri de beneficiari.*

CTWWC în parteneriat cu CCF Moldova și în cadrul Proiectului HOPE a finalizat cercetarea ”Analiza mecanismului de finanțare a serviciilor de îngrijire de tip familial a copiilor cu dizabilități”. Scopul și obiectivele cercetării au fost identificarea și analiza dificultăților de ordin financiar care nu asigură susținere suficientă acestor servicii. Totodată, printre măsurile recomandate au fost formulate estimări ale costurilor suplimentare anuale, care asigură, în mod etapizat, creșterea stabilității și calității îngrijirii copiilor cu dizabilități în serviciile de plasament de tip familial APP/CCTF, în condițiile limitărilor financiare ale bugetului public național.

12.	<u>UNICEF Moldova</u> Drepturile copiilor în contextul Agendei de asociere la UE	Acțiunile normative de aliniere la acquis-ul UE și acțiunile de implementare a acquis-ului UE și de dezvoltare a capacităților administrative sunt incluse în Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) care este principalul document pentru planificarea și monitorizarea îndeplinirii obligațiilor generate și asumate în timpul negocierilor de aderare. Acesta definește prioritățile, acțiunile, dinamica și resursele necesare pentru armonizarea legislației naționale cu acquis-ul UE, precum și activitățile de adaptare a instituțiilor naționale la structurile administrative ale Uniunii Europene. În proiectul PNA 2025-2029, Capitolul 19 Politica socială și a muncii, cu referință la drepturile copiilor sunt incluse următoarele acțiuni: Completarea cadrului normativ național cu un set de măsuri în corespundere cu Recomandarea (UE) 2021/1004 din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii; Dezvoltarea serviciilor de asistență psihosocială pentru copiii aflați în situații vulnerabile, cum ar fi victimele, martorii, agresorii în acte de violență, copiii în conflict cu legea și cei cu comportament deviant; Activități de informare, sensibilizare și educare a populației privind impactul negativ al violenței asupra copiilor, incluzând abuzul fizic, exploatarea și abuzul sexual, bullying-ul și violența online, sunt cruciale, alături de promovarea egalității de gen și combaterea stereotipurilor de gen.
13.	<u>UNICEF Moldova</u> Accesul copiilor mici cu dizabilități sau întârzieri în dezvoltare la servicii de intervenție timpurie și educație suficiente, accesibile și de calitate	<i>Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale</i> <i>A se vedea răspunsul la subiectul nr. 11.</i>
14.	<u>UNICEF Moldova</u>	<i>Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale</i>

Monitorizarea punerii în aplicare a Foii de parcurs și a Planului strategic național 2023 în domeniul intervenției timpurii în copilărie

Monitorizarea prestării serviciilor de intervenție timpurie în copilărie în corespundere cu Regulamentul privind organizarea și funcționarea serviciilor de intervenție timpurie și a Standardelor de calitate pentru serviciile de intervenție timpurie la copii, are loc în contextul **Acțiunii nr. 4.1.2 din Planul de acțiuni** pentru implementarea Programului național pentru asigurarea respectării drepturilor omului 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 164/2024. În vederea consolidării și extinderii sistemului de educație timpurie din Republica Moldova, la moment, în țară activează 13 Centre de Intervenție Timpurie (CIT), care sunt contractate de Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM). Pe parcursul anului 2024, aceste centre au oferit servicii de suport și intervenție timpurie pentru 5.574 de copii și familiile acestora.

În proces de realizare este **Acțiunea nr. 62 din Programul național pentru protecția drepturilor copilului pe anii 2022-2026: *Instituirea moratoriului privind plasamentul copiilor de orice vârstă, dar în special a copiilor până la 3 ani, în instituțiile rezidențiale care intră în proces de reorganizare/lichidare.***

MMPS în parteneriat CTWWC și CCF Moldova, a organizat Conferința „*Protecția și îngrijirea copiilor în contextul Agendei de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană*”, ediția 2024. Tema principală a Conferinței a fost „*Prevenirea instituționalizării copiilor de vârstă mică – soluții și acțiuni în baza evidențelor naționale și internaționale*” și s-a desfășurat pe 21 martie 2024. Evenimentul a oferit o platformă importantă pentru discuții pe marginea celor mai bune practici internaționale și soluții concrete pentru prevenirea instituționalizării copiilor mici, 0-3 ani și dezvoltarea unor alternative de îngrijire.

În urma acestei Conferințe, a fost elaborată și supusă consultării Foia de parcurs destinată prevenirii și, ulterior, încetării instituționalizării copiilor

		mici (0-6 ani) în Republica Moldova. Această foaie de parcurs reprezintă un ghid strategic care urmărește stabilirea pașilor necesari pentru implementarea unor măsuri de prevenire a separării copilului de familie, inclusiv prin consolidarea serviciilor de îngrijire alternative, adaptate nevoilor copiilor și familiilor acestora, măsuri de intervenție timpurie, incluziune educațională ș.a.
15.	<u>Ministerul Sănătății</u> Cu privire la serviciile de Intervenție Timpurie în copilărie (ITC) din RM (perioada 01.01.23-01.06.24)	<u>Ministerul Sănătății</u> În vederea consolidării și extinderii sistemului de educație timpurie din Republica Moldova, la moment, în țară activează 13 Centre de Intervenție Timpurie (CIT), care sunt contractate de Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM). Pe parcursul anului 2024, aceste centre au oferit servicii de suport și intervenție timpurie pentru 5.574 de copii și familiile acestora. În anul 2025 a fost deschis primul centru ITC la Cimișlia. În iunie 2025 urmează a fi deschis un centru ITC la Chișinău.
16.	<u>Ministerul Sănătății</u> Indicatorii mortalității infantile și a copiilor sub 5 ani în RM pentru anul 2023 (perioada 01.01.23-31.12.23)	<u>Ministerul Sănătății</u> Subiectul a fost abordat la nivel de autoritate, fiind monitorizat în continuare. Sunt întreprinse un șir de acțiuni pentru a diminua cauzele mortalității infantile. Un studiu privind evaluarea impactului măsurilor realizate este în desfășurare.